

Analyse en doorkijk Coronapandemie in Venlo.

SP Venlo april 2020

Inhoudsopgave

VOORWOORD	3
INLEIDING	4
DE CORONAPANDEMIE IN NEDERLAND EN VENLO	6
DE ACUTE FASE (FEBRUARI T/M MEDIO APRIL 2020)	6
<i>Gemeenteraad en college</i>	8
<i>Veiligheidsregio en GGD</i>	9
<i>Aanbevelingen acute fase</i>	10
<i>Effecten van de nieuwe werkelijkheid op dossiers in de gemeenteraad</i>	11
<i>Mensen in isolement</i>	12
<i>Zorg en onderwijs</i>	12
<i>Lopende dossiers in de gemeente</i>	13
<i>Economie</i>	14
<i>Horeca en evenementen</i>	15
<i>Aanbevelingen beheers fase</i>	15
NAZORG EN NAFASE (..... T/M)	16
<i>Aanbevelingen nazorg en nafase</i>	17
ACHTERGRONDEN VAN DE AUTEURS	18
Bijlage: Artikel 44 vragen	

Voorwoord

Dat de uitbraak van de Coronapandemie zoveel gevolgen zou hebben voor de Venlose samenleving hadden weinigen tot voor kort kunnen vermoeden. De regio Venlo is zwaar getroffen door het Coronavirus (Covid-19). Onze buurgemeente Peel en Maas heeft bij het schrijven van dit rapport het hoogste aantal patiënten per hoofd van de bevolking. Velen hebben zelf de ziekte doorgemaakt of hebben dit gezien bij familie, vrienden of kennissen. Sommige families zijn getroffen door het verlies van dierbaren aan een tot voor kort onbekend virus. De SP Venlo leeft mee met al deze getroffen.

Wat de onzekerheid nog groter maakt is de te verwachten effecten op onze lokale economie. Naast gezondheid vragen mensen zich af of hun baan wel blijft bestaan. Mensen maken zich zorgen over het betalen van de huur, hypotheek, verzekeringen en andere vaste lasten. Waar we zien dat er een enorme solidariteit is met slachtoffers en zorgverleners mogen we deze zorgen als lokaal bestuur nooit uit het oog verliezen.

De maatregelen die de regering heeft genomen zijn on-Nederlands te noemen. En toch begrijpen de meeste mensen dat deze maatregelen noodzakelijk waren om in Nederland en dus ook in Venlo, de acute gezondheidszorg niet te overvragen. We zullen tot de komst van een vaccin in deze nieuwe werkelijkheid een weg moeten vinden.

De creativiteit van ondernemers zal op de proef worden gesteld. Van het geduld van de mensen in onze buurten, die veelal aan huis gekluisterd zijn, zal veel worden gevraagd. In het ziekenhuis en de verzorgingshuizen worden door de hulpverleners en de mensen die hen direct ondersteunen bijna bovenmenselijke prestaties geleverd. Wij zijn hen enorme dank verschuldigd. Maar ook hen die zich strikt houden aan de zware maatregelen, dank!

Alleen door ieders bijdrage, groot of klein, kunnen we door deze periode heen komen.

Door het lokaal bestuur moet er richting worden gegeven, leiding worden genomen. Dit rapport wil daar een bijdrage aan leveren. Niet alleen als discussiestuk, maar ook als inspiratie om weer hoop te kunnen putten in de nieuwe werkelijkheid die we nu ervaren.

Alle suggesties, voorstellen en maatregelen in dit rapport opgenomen mogen dan ook, al dan niet met bronvermelding worden overgenomen. Vanzelfsprekend moeten alle mogelijkheden die wij voorstellen in lijn zijn met het beleid van de rijksoverheid. Daar waar mogelijk discussie zou kunnen ontstaan in relatie met volksgezondheid zijn bewezen wetenschappelijke standaarden vanzelfsprekend leidend.

Angelique Weingarten
Fractievoorzitter SP Venlo

Ton Heerschop
Raadslid SP Venlo

Inleiding

Het was eind 2019 dat vanuit de stad Wuhan in China de eerste meldingen van een nieuw virus naar buiten kwamen. In eerste instantie leek de wereld zich weinig zorgen te maken. Toch sloegen in China lokale artsen alarm. Dit onbekende Coronavirus leek zich agressief te gedragen en gaf bij sommige patiënten zware problemen met de luchtwegen. Het virus verspreide zich, mede door mobiliteit van de moderne mens, snel door de wereld.

Begin 2020 bereikte het gebieden in noord-Italië en Oostenrijk. De situatie was al snel oncontroleerbaar en het gezondheidssysteem in de Italiaanse regio Bergamo kon de stroom van patiënten niet of nauwelijks aan.

Eind februari maakte minister Bruins bekend dat de eerste Coronapatiënt in Nederland in een ziekenhuis was opgenomen. Nog steeds leek het voor veel Nederlanders op dat moment een “ver van mijn bed show”. Velen dachten dat dit virus vergelijkbaar was met de griep. Tot medio maart in met name Noord-Brabant het virus keihard toesloeg. Of het te maken had met het vieren van carnaval of niet is moeilijk aantoonbaar. Maar in met name de regio's Breda en Den Bosch liep de druk op de acute zorg en met name de intensieve zorg op de IC, snel op.

De regering nam op dat moment het besluit om een beleid van social distancing te implementeren. Sociale afstand houden zodat we elkaar niet konden besmetten. Afstand houden van minimaal anderhalve meter, geen bijeenkomsten meer in grote groepen, geen sportwedstrijden, horeca dicht, (film)theaters en musea gesloten. Raadsbijeenkomsten werden middels een spoedwet digitaal mogelijk. In het zo open Europa gingen grenzen dicht. Onze Duitse vrienden lijken verder weg van ons te zijn dan ooit door een halfgesloten grens. Een nieuwe werkelijkheid was een feit. Een werkelijkheid die waarschijnlijk zal blijven bestaan tot het moment dat grote delen van de bevolking immuun zijn voor dit virus, hetzij door het doormaken van de besmetting, hetzij door vaccinatie.

Zoals bij iedere ramp verloopt ook deze pandemie in verschillende fasen. Op het moment van schrijven van dit rapport lijkt de acute fase enigszins achter ons te liggen. Waarbij direct aangetekend moet worden dat bij volgende besmettingsgolven een dergelijke fase kan terugkeren. De angst om onvoldoende IC-bedden te hebben lijkt voorbij. Met een ongekeerde inspanning hebben Nederlandse ziekenhuizen de capaciteit in een maand tijd meer dan verdubbeld. Daarmee is de acute zorg in de regio gegarandeerd en hebben ziekenhuizen elders in het land en in Duitsland verlichting kunnen bieden voor de zwaar getroffen collega's in het zuiden van Nederland.

En terwijl de acute zorg weerbaar is geworden ten aanzien van deze pandemie, voltrekt zich in onze verzorgingshuizen een stille ramp. Het virus slaat daar keihard toe. Hoe dan ook lijken de maatregelen van de overheid succesvol te zijn en stabiliseerde de situatie zich enigszins in april.

Na de acute fase komt ook deze pandemie in een beheers fase terecht. In deze fase moeten we nog steeds maatregelen in acht nemen, maar zijn de acute problemen eenvoudiger te beheersen. Voor opschalen en afschalen van acute zorg is een modus gevonden.

De samenleving lijkt het 'nieuwe normaal' te hebben geaccepteerd. Echter de vraag om versoepeling van maatregelen is ook aan de orde. Het is in deze fase dat gedegen beleid van de lokale overheid kan bijdragen om mensen weer een modus te laten vinden om elkaar op een veilige manier te ontmoeten.

Daarbij kan ook gekeken worden in hoeverre economische activiteiten die in de acute fase gestopt zijn weer op een veilige manier opgestart kunnen worden.

De zorg voor de meest kwetsbaren in de samenleving krijgt weer een hogere prioriteit.

De laatste fase van deze pandemie zal een fase van nazorg zijn. Hierbij moeten we direct stellen dat de nazorg eigenlijk al in de acute fase in beeld moet zijn bij beleidsmakers. Zodra er een vaccin beschikbaar is en/of de immuniteit van een groot deel van de bevolking een feit is, komt die nazorg echter nadrukkelijker in beeld.

Mensen moeten het verlies van een dierbare een plek kunnen geven. Mensen die zich zorgen maken omdat werk verdwenen is of omdat zij op andere manieren financieel in de problemen zijn gekomen moeten geholpen worden. Mensen die lange tijd in isolement hebben gezeten verdienen extra aandacht. En de mensen die in de frontlijn hebben gestaan en terecht als helden zijn geëerd moeten blijvend aandacht krijgen.

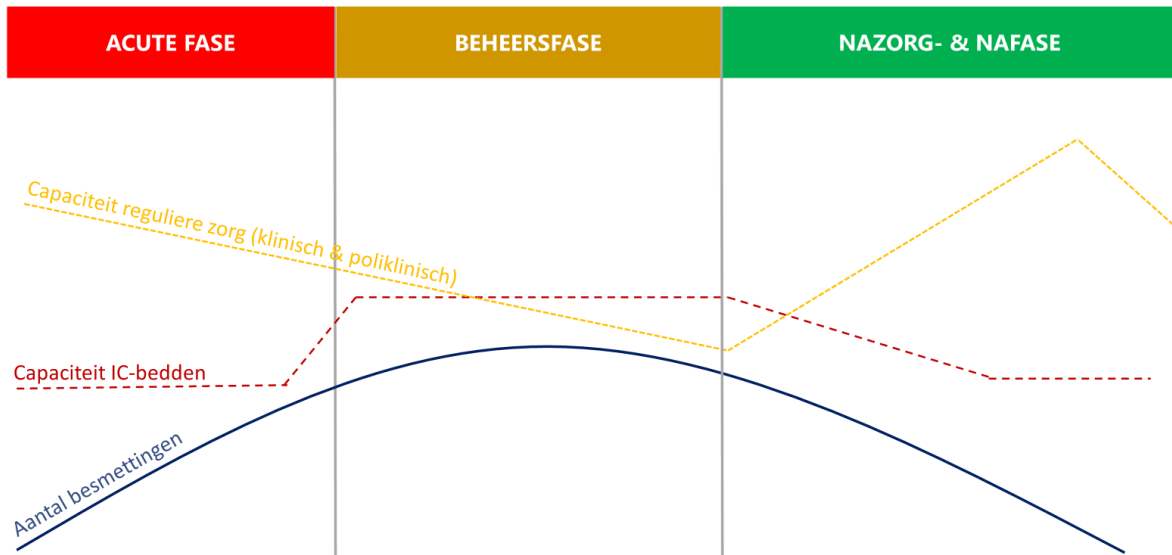
De economische impact moet worden beoordeeld en ondersteuning moet worden gegeven aan bedrijven die onevenredig hard zijn getroffen door deze pandemie. Inkomenszekerheid is in deze fase misschien wel belangrijker voor mensen dan in de voorgaande fasen. Daarnaast moet beoordeeld worden welke kansen of noodzakelijke wijzigingen in de (lokale) economie aan de orde moeten zijn.

Dit rapport is via deze drie fasen opgebouwd. Wat betreft de eerste fase (acute fase) is het vooral terugkijken op de rollen van de diverse actoren. In de opvolgende twee fasen is het vooral kijken naar de effecten van de eerste fase en de nieuwe werkelijkheid zoals die is ontstaan.

De coronapandemie in Nederland en Venlo

Als het gaat om de reden waarom de Coronapandemie in verschillende fasen kan worden weergegeven is hieronder weergegeven hoe de pandemie zich verhoudt tot de beschikbaarheid van beademingsplekken op de IC-afdelingen in Nederland.

FASES & ONTWIKKELINGEN

- Bron: Ton Heerschop

De acute fase (februari t/m medio april 2020)

De uitbraak van het Coronavirus raakt in maart 2020 Venlo en omgeving hard. Buiten Noord-Brabant wordt ook Limburg en met name de gemeente Peel en Maas hard getroffen. Waar in het begin nog het idee gemeengoed was dat dit niet meer dan een griepje zou lijken, maakte de onbekendheid met het virus de wetenschap nerveus. Vanaf 12 maart 2020 werden maatregelen aangekondigd door de rijksoverheid. Vanaf dat moment kan men stellen dat er sprake was van de start van de acute fase.

Belangrijkste opgave in deze periode in de gemeente Venlo ligt er voor het ziekenhuis. Daar moet opgeschaald worden in capaciteit IC-bedden. Zoals bij iedere ramp is het opnieuw de beademingscapaciteit die bepalend is voor de capaciteit van de zorg. Daarnaast heeft de lokale overheid de taak om verdere verspreiding van het virus in te dammen door te handhaven op de maatregelen rondom social distancing. Hiervoor is een noodverordening gebruikt vanuit het bevoegd gezag, de Veiligheidsregio Limburg-Noord waarvan onze burgemeester de voorzitter is.

In deze fase waren het vooral angst en onzekerheid die mensen en ondernemingen in hun greep hielden. De vragen die beantwoord moesten worden lagen vooral op het gebied van volksgezondheid.

Gemeente Venlo

Vrij snel na het begin van de uitbraak van de Coronapandemie in Nederland, met het instellen van allerlei maatregelen, besloot de gemeente Venlo tot het inrichten van loketten voor ondernemers. Daarmee vulde Venlo al snel de behoefte aan contact met de overheid voor ondernemers in. Natuurlijk lopen de kosten ten tijde van een crisis als een pandemie hoog op. Zeker bij een door de rijksoverheid afgekondigde sluiting van bepaalde sectoren alsmede van het sluiten van de grenzen is het logisch dat de lokale economie aanklopt bij de lokale overheid. Het is dan ook zaak om snel met het rijk in overleg te gaan over compensatie van de uitgaven die Venlo nu al doet.

Na de overheveling van het gehele sociaal domein naar de gemeenten, inclusief een opgelegde bezuiniging van 25% (2015) stond het water van veel gemeenten al aan de lippen. Ook Venlo moest stevig ingrijpen op haar begroting om deze sluitend te krijgen. Zeker na de financiële crash in 2017 toen het tekort op de zorgbudgetten opliep tot ruim 25 miljoen euro. Dan getroffen worden door deze pandemie en de bijkomende maatregelen vanuit de regering maakt dat Venlo in nauw contact moet blijven met diezelfde regering om compensatie op te eisen. Samenwerking met andere gemeenten is hierbij noodzakelijk, al dan niet via de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en andere overlegstructuren en belangenbehartigers.

De door de gemeente Venlo genomen aanvullende maatregelen:

- Zorg en ondersteuning worden waar mogelijk gecontinueerd
- Zorgaanbieders worden tijdelijk gecompenseerd
- Instellen Ondernemersloket voor vragen en advies
- Uitstel van lokale belasting voor ondernemers tot 1 juli 2020
- In goed overleg verenigingen helpen binnen sport, cultuur, vrije tijd en jongeren, cultuurinstellingen, Omroep Venlo, weekmarkten en getroffen evenementen ondersteunen indien noodzakelijk middels eerder verstreken van voorschotten en tijdelijk vrijstellen van (huur)lasten
- Geen incassomaatregelen tot 1 juli 2020
- Noodfonds van 2 miljoen euro voor (extra) crisismaatregelen
- Ondernemingen met een groot omzetverlies worden geholpen met aanvragen ondersteunende regelingen, uitbreiding activiteiten door ondernemers in de voedselvoorziening wordt gedoogd
- Zelfstandigen die werk/opdrachten zien wegvallen krijgen inkomensondersteuning
- Snellere betaling van rekeningen en openstaande facturen bij de gemeente
- Voor ongebruikte gemeentelijke sportlocaties wordt geen huur gerekend
- Voedselbank ontving ondersteuning bij de uitgifte van voedselpakketten
- Extra opvang voor dak- en thuislozen (WMO-geïndiceerd als ook illegalen/ ex-arbeidsmigranten)
- Extra en scherpere inzet van Handhaving
- Initiëren en ondersteunen diverse liefdadigheidsacties en andere (welzijn en beweeg) activiteiten

Gemeenteraad en college

Al snel was duidelijk dat de gemeenteraad na medio maart niet meer fysiek bij elkaar kon komen vanwege het verbod op samenkomst van meer dan 30 mensen. Er is veel gedoe geweest over het al dan niet samenkomen van de gemeenteraad voor de besluitvormende vergadering op 25 maart 2020. Afspraken gemaakt in het college, griffie en presidium werden eenzijdig of eigenstandig gewijzigd waardoor onduidelijkheid ontstond in de manier waarop deze vergadering zou worden afgewikkeld. De uiteindelijke aanwezigheid van 3 gemeenteraadsleden in plaats van alleen het langstzittende was een gênante vertoning van politieke profilering in crisistijd. Dit had voorkomen kunnen worden als er eenduidige leiding was genomen in relatie tot de crisis.

Echter moet hierbij wel vermeld worden dat op dat moment in de tijd, de ernst van de pandemie wellicht nog niet geheel tot iedereen was doorgedrongen. De raadsvergadering van 8 april 2020 bevestigde misschien wel dit beeld. Terwijl in de gehele wereld sportevenementen werden afgelast, competities en trainingen stilvielen en hervatting daarvan op middellange termijn uiterst onzeker blijft, discussieerde de gemeenteraad over het al dan niet fuseren en hebben van voldoende velden voor de Venlose hockeyclubs.

Zowel insprekende clubleiding als gemeenteraad leken niet te beseffen dat de mogelijkheid reëel aanwezig was dat dit jaar geen enkele hockeywedstrijd meer gespeeld zou worden. De intentie van de raad om haar democratische rol te vervullen in relatie tot de werkelijkheid van de pandemie konden niet verder uit elkaar liggen. Bevrozen van bepaalde dossiers om vervolgens deze weer op te pakken zodra de tijd daar weer rijp voor was had meer duidelijkheid gegeven aan inwoners, clubs en andere belanghebbenden.

Daarnaast zou de raad er goed aan doen om zich te beseffen pas na afloop van de pandemie een daadwerkelijke beoordeling te doen van hoe het college hierin is opgetreden. Dit geeft het college enige bewegingsruimte, maar gelijktijdig kan vastgelegd worden hoe de raad deze evaluatie op wenst te pakken. Een goed evaluatiedebat of zelfs een raadsenquête is gezien de aard en omvang van de problematiek wat de SP-Venlo betreft in deze een mogelijk geëigend middel. Dit voorkomt tevens dat de energie van het bestuur van de stad wordt weggenomen door vragen die beter aan het einde van de rit kunnen worden gesteld.

Aan het begin van de acute fase is een van de wethouders besmet geraakt met het Coronavirus. Daarnaast waren er berichten over ziekte van een andere wethouder en de burgemeester. In het laatste geval werd gesproken over griepachtige verschijnselen. Dergelijke verschijnselen zijn overeenkomstig een besmetting met corona. Achteraf mag de vraag gesteld worden of de ernst van de situatie op dat moment wel doordrong tot het college en of ze voor zichzelf voldoende voorzorgsmaatregelen nam. Zeker als het gaat om de voorbeeldfunctie die zij dienen in te vullen. Overigens is deze vaststelling ook van toepassing op het gedrag van raadsleden die ondanks het niet noodzakelijk was toch aanwezig wilden zijn bij de raadsvergadering van 25 maart 2020.

Veiligheidsregio en GGD

Opvallend in dit alles kan de rol of beter het ontbreken hiervan, van de Veiligheidsregio worden genoemd. Nederland kent 25 Veiligheidsregio's welke als zogenaamde gemeenschappelijke regelingen acteren. Dit wil zeggen dat alle gemeenten in de betreffende regio verplicht samenwerken in deze Veiligheidsregio. In geval van de Veiligheidsregio Limburg Noord is het zo dat alle gemeenten een gelijkwaardige zeggenschap hebben in deze regeling. Echter de bijdrage verschilt per gemeente. In geval van Venlo is de financiële bijdrage 20% echter de zeggenschap 7%. Het democratisch toezicht op de uitgave van de Veiligheidsregio gaat feitelijk getrapt. De gemeenteraden mogen wel wensen en bedenkingen meegeven aan de bestuurders van de Veiligheidsregio, echt sturen kunnen zij niet. Daarbij komt ook het feit dat de Veiligheidsregio Limburg Noord de laatste jaren vaak om extra geld gevraagd heeft. Waarbij veel raadsleden zich met de rug tegen de muur gezet voelden. Het sentiment dat er lastig "nee" kon worden gezegd tegen veiligheid speelde hierin nadrukkelijk mee. Verantwoording legde de Veiligheidsregio vervolgens af via de burgemeesters die in het bestuur ervan zaten.

In de Veiligheidsregio Limburg Noord is de GGD opgenomen, als onderdeel van de GHOR. Dit is de Geneeskundige Gezondheidsorganisatie in de Regio, verantwoordelijk voor het vormen van een geneeskundige hulpverleningsketen bij onder meer rampen en crises. Dit is het geval in de meeste Veiligheidsregio's. De GGD heeft een belangrijke rol bij de uitbraak van infectieziekten. In deze organisatie is een arts infectieziekten opgenomen.

Er bestaat ten behoeve van de opschaling waarbij verschillende hulpdiensten betrokken zijn een standaard systeem van coördinatie. Dit is geregeld in de zogenaamde GRIP fasen. GRIP is de afkorting van gecoördineerde regionale incident bestrijdingsprocedure. Zodra er de noodzaak voor is worden deze fasen gebruikt. De laagste fase is GRIP 1 en de hoogste GRIP 5. Voor duiding van het handelen van de Veiligheidsregio en GGD is het belangrijk te weten dat bij GRIP 4 sprake is van een gemeentegrensoverschrijdend incident en bij GRIP 5 een regiogrensoverschrijdend incident.

In geval van de pandemie met het Coronavirus is in Nederland besloten om op te schalen naar GRIP 4 in alle Veiligheidsregio's. Op zich is dit een bijzondere situatie om dat feitelijk hier vooral sprake was van een infectieziektebestrijding waarbij coördinatie tussen hulpdiensten niet of nauwelijks aan de orde was. Openbare orde en capaciteit IC-bedden waren geen zaken die directe afstemming behoeften. GRIP 4 gaven echter wel de burgemeesters een positie in deze pandemie.

Opvallend is in Nederland de regionale en landelijke overleggen acute zorg in medio maart 2020 een leidende rol op zich namen in de verdeling van patiënten en middelen in Nederland en de regio's. De regionale overleggen hadden in beginsel vooral de taak om voorbereid te zijn op opgeschaalde acute zorg. Opleiden, trainen en oefenen was het leidend principe in deze overleggen. Ten tijde van de Coronapandemie hebben zij de taak over verdeling van de patiënten en middelen op zich genomen. Hiermee waren de regionale GGD'en en Veiligheidsregio's ineens minder in beeld. Terwijl Veiligheidsregio's en GGD'en wel in diverse oefeningen aangaande een pandemie een leidende rol hadden.

Ter illustratie de laatste oefening in dit kader in Limburg was de oefening Bioware in najaar 2019. De vraag is gerechtvaardigd of de keuze om de rol van de traditionele GGD en Veiligheidsregio voor een belangrijk deel bij de regionale overleggen acute zorg te leggen effecten heeft gehad op de

afhandeling van de crisis. Dit geldt tevens voor de afkondiging van de GRIP 4 fase binnen de Veiligheidsregio. Op het eerste gezicht heeft landelijke coördinatie, eenmaal operationeel, met slechts 8 aanspreekpunten in plaats van 25 redelijk effectief gewerkt.

Dit brengt dat de SP van mening is dat serieus moet worden nagedacht over de rol van de Veiligheidsregio's en GGD'en en hun verhouding met de regionale overleggen acute zorg. Voor de SP-Venlo het moment om de samenvoeging van beide Limburgse veiligheidsregio's in gang te zetten en onder gezag van de provincie te plaatsen. De Provinciale Staten kunnen dan rechtstreeks democratische invloed uitoefenen op het domein Veiligheid. Daarbij zouden ook andere elementen in het veiligheidsdomein provinciaal kunnen worden aangevlogen. Zoals bijvoorbeeld rollen van de liaisons van politie en defensie bij deze aanpak.

Voor de functie van de burgemeester ten tijde van grote ongevallen verschuift er weinig omdat de GRIP structuur nog steeds voldoende waarborgen geeft over de aanpak. Nu is de burgemeester immers ook niet meer alleen verantwoordelijk voor de regionale brandweer of politie. Binnen het bereik van de eigen gemeente liggen er echter nog steeds voldoende waarborgen om de positie en rol van de burgemeester te waarborgen.

Aanbevelingen acute fase

- handhaaf en versterk de lobby naar het rijk teneinde compensatie te krijgen voor uitgaven gemaakt ten behoeve van mensen en bedrijven in relatie met de coronapandemie;
- spreek aan het begin van crisissituaties af welke dossiers bevroren worden en welke wel door kunnen gaan (net als bij een demissionaire status of tijdens coalitieonderhandelingen);
- zorg voor focus van het stadsbestuur op de crisis en spreek af deze aan het einde te evalueren. In geval van de coronapandemie is een goed evaluatiedebat of in uiterste geval een raadsenquête op zijn plaats;
- waarborg ten tijde van een crisis de voorbeeldfunctie van zowel college- als gemeenteraadsleden;
- lobby voor samenvoeging van veiligheidsregio's tot provinciale organen onder direct democratisch toezicht van Provinciale Staten;

Beheers fase (vanaf medio april 2020 t/m.....)

Na enkele dagen van afnemende druk op de ziekenhuiscapaciteit en de vaststelling dat Nederland zich redelijk tot goed aan de maatregelen hield, kon voorzichtig nagedacht worden over hoe de coronapandemie te beheersen. Duidelijk is dat maatregelen niet zomaar opgeheven kunnen worden. Gelijktijdig is duidelijk dat het vasthouden aan alle maatregelen voor langere termijn enorme gevolgen zal hebben ten aanzien van de algemene psychosociale toestand van mensen die thuis zitten en voor de economie.

Venlo kan en mag de maatregelen niet eigenstandig versoepelen. Als iets duidelijk is geworden is het wel dat dit coronavirus zich niet houdt aan landsgrenzen. Laat staan dat het zich iets aan zal trekken van gemeentegrenzen. Enkel en alleen de rijksoverheid is aan zet om op advies van deskundigen versoepeling van maatregelen aan te kondigen. Ondanks dit gegeven staat buiten kijf dat Venlo wel degelijk invloed kan en moet uitoefenen om een meer in balans zijnde situatie te bewerkstelligen. Dit met vanzelfsprekend inachtneming van de belangen van de volksgezondheid.

De SP-Venlo benadrukt dat de voorstellen die zij hieronder doet alleen kunnen en mogen worden ingevoerd als het beleid vanuit het rijk dit toelaat. De meeste aanbevelingen kunnen vanzelfsprekend pas worden ingevuld als de oproep om thuis te blijven door de regering wordt losgelaten. Een tijdslijn is dan ook absoluut niet af te geven door een politieke partij maar dient door deskundigen te worden ingevuld.

Effecten van de nieuwe werkelijkheid op dossiers in de gemeenteraad

De effecten van de Coronapandemie vertalen zich voor de gemeenteraad niet alleen in het digitaal vergaderen. Sterker, het is de vraag of die noodzaak echt aanwezig is. Het college en de raad zouden in staat moeten zijn om te beoordelen welke dossiers absoluut doorgang moeten vinden en in welke maand.

In de acute fase stelde de SP al vast dat sommige dossiers wellicht gewoon bevroren moeten worden. Waarom spreken over sport als er nog geen begin van een beeld is over wanneer sportwedstrijden weer kunnen beginnen. Het is slechts een voorbeeld. De echte prioritaire zaken zouden in een normaal debat besproken kunnen worden. Hierbij de aantekening makend dat alleen fractievoorzitters met een secondant in de raadszaal aanwezig zijn. Of in geval van de eenmansfracties de fractievoorzitter. Daarmee zou het maximale aantal raadsleden op 18 komen. Binnen de raadszaal is dan het bewaren van afstand prima mogelijk. De overige raadsleden kunnen digitaal de vergadering dan bijwonen.

Als ook het college enkel de noodzakelijke wethouders aanwezig laat zijn kan prima binnen de eis van 30 personen gebleven worden. Deze werkwijze staat feitelijk nagenoeg in lijn met de handelswijze van beide Kamers der Staten-Generaal.

Mensen in isolement

Het is pijnlijk te zien hoeveel mensen ten gevolge van deze pandemie in een isolement zijn geraakt. Mensen wiens passie het was om bijvoorbeeld een avondje naar een koor te gaan. Of die de kaartclub ernstig missen. Mensen die mogelijk al eenzaam waren maar nu door het noodzakelijkerwijze wegblijven van familie en vrienden die eenzaamheid nog ernstiger ervaren.

De gemeente Venlo zou er goed aan doen om bij de rijksoverheid aan te geven - als er enigszins de mogelijkheid is – dat buurthuizen en repetitielokalen ten behoeve van bijvoorbeeld muziekverenigingen weer open te stellen. Hierbij kan nog steeds de eis van maximaal dertig mensen worden aangehouden inclusief de eisen over onderlinge afstand.

De gemeente zou in dit kader ook kunnen kijken of de rijksoverheid niet een onderscheid zou kunnen maken tussen sporten waarbij fysiek contact aan de orde is en waarbij dit niet het geval is. In het laatste geval zou men kunnen overwegen die sporten als eerste weer mogelijk te maken. Wellicht zonder horeca en publiek en vanzelfsprekend met een maximum aantal personen.

Bekijk ook hoe het mogelijk is om mantelzorgers en eventuele thuiszorg op een veilige manier weer in contact te brengen met mensen in isolement. Hiervoor zou de lokale overheid, zodra er genoeg van beschikbaar zijn, beschermende middelen kunnen ondersteunen met verstrekken.

De gemeente dient in het oog te houden dat de effecten van langdurig isolement steeds in balans zijn met de noodzaak tot het beperken van contacten om de pandemie te bestrijden.

Zorg en onderwijs

De gemeente dient zich ervan bewust te zijn dat de patiënten, met name diegene die intensieve zorg en beademing nodig hebben gehad, in een revalidatieproces terecht komen. De impact van de versie van Corona (die wetenschappelijk als SARS-CoV-2 en Covid-19 te boek staat) op patiënten die opgenomen moeten worden in een ziekenhuis is groot. Zowel de fysieke ademhalingsproblemen, blijvende vermoeidheid en psychosociale effecten mogen niet worden onderschat.

Het zou goed zijn om samen met het ziekenhuis in Venlo overleg te voeren op welke manier de zorg voor deze mensen het best gewaarborgd kan worden. Samenwerking en samspraak met revalidatiecentra is hierbij aan te bevelen. Laagdrempelige realisatiemogelijkheden in de buurt van de patiënten kunnen door de gemeente samen met partners invulling krijgen.

Hierbij moet wel gesteld worden dat niet alleen de groep 70-plus blijvende schade van het ziektebeeld ondervindt maar ook de jongere generaties. Instellen van revalidatiemogelijkheden in de buurt is dus niet een kortdurende inzet, maar vraagt om een langdurige betrokkenheid.

Veel leerlingen en studenten zitten noodgedwongen thuis. Onderwijs op afstand is niet altijd mogelijk vanwege de thuissituatie of het ontbreken van middelen. Om jongeren toch onderwijs te laten volgen is regulier overleg tussen onderwijsinstellingen en zorgverleners in deze periode aan te

raden. Bemoeizorg moet in dit kader voorrang krijgen als het om, potentieel, ontwrichte gezinssituaties gaat.

Zorgmedewerkers, met name in de intensieve zorg in het ziekenhuis zullen ook in deze nazorg periode nog fysiek een bovennormale prestatie moeten leveren om de capaciteit aan bedden in de lucht te houden. Blijvende aandacht voor deze groep is in deze periode van belang. Zorg bijvoorbeeld door middel van werkbezoeken (met passende maatregelen) door college en raad dat deze groep blijvend in beeld blijft en ook blijvende waardering krijgt. Hierbij kan als uiting van respect en waardering ook gekeken worden naar het beloning- en onderscheidingenbeleid van de gemeente Venlo.

Lopende dossiers in de gemeente

Er zijn dossiers in de gemeente welke wellicht opnieuw beoordeeld moeten worden. Een voorbeeld hiervan is het dossier wonen wat de raad bij het aantreden van deze coalitie heeft toegevoegd als opdracht aan het college. De toename van thuiswerken is voor sommige bedrijven nu al een reden om opnieuw te kijken naar het aantal kantoorwerkplekken. Vanzelfsprekend is dit voor een deel een methode om kosten te beheersen. Maar het dwingt ook tot het anders inrichten van woningen, met name in het middensegment.

Waar nu slaapkamers worden gebruikt als thuiswerkplek lijkt inrichten van een ruimte als mogelijk kantoor aan huis de nieuwe werkelijkheid. Dit heeft gevolgen voor bijvoorbeeld het aantal wandcontactdozen en de manier waarop ramen gepositioneerd zijn. Wellicht kleine elementen maar noodzakelijk om mee te nemen in de samenhang der dingen. Daarnaast is de gemeente ook werkgever en dient zij voor het eigen personeel te waarborgen dat de privacy (software/hardware) van de medewerker gewaarborgd is als deze thuis werkt.

Sportwedstrijden, zeker met publiek lijken nog ver van ons weg. Toch hebben mensen behoefte om in ieder geval te trainen en bewegen. Zodra het mogelijk is zou de gemeente die mogelijkheid tot (gezamenlijk) sporten moeten proberen vrij te geven. Met de nadrukkelijke voorwaarde dat fysiek contact vermeden moet worden en de afstandsregels in acht moeten worden gehouden. Dit houdt ook in dat de uitwerking van de sportvisie nu beter 'op pauze' kan worden gezet. En het college de opdracht moet krijgen om alternatieven bij de regering voor te leggen zodat mensen - zodra dit verantwoord is - weer in beweging kunnen komen. Sporten waarbij geen fysiek contact is en de regel voor maximaal dertig mensen op voldoende afstand kan worden gewaarborgd zouden dan ook mogelijk vrijgegeven kunnen worden. Vanzelfsprekend met inachtneming van de maatregelen die de regering heeft afgekondigd. De sportvisie zou in dit opzicht ook een andere prioritering moeten krijgen.

Economie

De lokale economie krijgt fikse klappen. Het gedeeltelijk sluiten van de grens heeft enorme effecten met name voor de ondernemers in de binnenstad van Venlo. De Duitse kooptoerist lijkt verder weg dan ooit. Vanzelfsprekend zit in dat kooptoerisme ook het risico van het samenkomen van mensen. Hierin schuilt een fiks dilemma. Want waar de ondernemer de omzet gegund wordt brengt in sommige gevallen dit nu dermate risico's met zich mee dat de SP-Venlo verwacht dat deze ondernemingen slechts met stevige voorzorgsmaatregelen weer open kunnen gaan voor kooptoeristen. Het vastleggen van die voorwaarden is echter iets waar nu alvast wel over kan worden nagedacht en overlegd met het rijk. Daarnaast is overleg met ondernemers in deze noodzakelijk om de haalbaarheid van maatregelen te beoordelen. Complimenten voor onze lokale ondernemers die de huidige van toepassing zijnde maatregelen vanuit het rijk opvolgen zijn dan ook op hun plaats.

Venlo is en blijft een logistieke hotspot in Nederland. Toch hebben veel bedrijven op de tradeports het ook lastig. Goederenstromen zijn opgedroogd of komen moeizaam op gang. Het openen van een loket voor ondernemers is een begin, maar zeker voor de complexere vraagstukken van bedrijven zou het goed zijn om maatwerk toe te passen. Het uitgangspunt hierbij zou wat de SP-Venlo betreft moeten zijn dat de doelstelling is werkgelegenheid voor de bevolking van Venlo te waarborgen.

Bij de landelijke overheid is inmiddels ook doorgedrongen dat wij te afhankelijk zijn van landen zoals China in onze verzorgingsketen. Met name de beschikbaarheid van medicijnen en beademingsapparatuur bleek kwetsbaar. De Amerikaanse president Trump stond zelfs op het punt de productie van beademingsapparatuur van Philips in Amerika op te eisen voor eigen inwoners. Als bedrijven die medische apparatuur produceren of farmaceutische bedrijven eieren voor hun geld gaan kiezen en zich in Nederland willen vestigen, is Venlo bij uitstek geschikt als locatie zijnde logistieke hotspot. Een actieve lobby is dan noodzakelijk en de bereidheid om deze bedrijven met open armen te ontvangen en te faciliteren.

Herbeoordeel de rol en belang van arbeidsmigranten in de regio Venlo. Heb hierbij speciaal aandacht voor de manier waarop deze groepen vaak worden gehuisvest en de risico's die in relatie van infectieziekten daarbij komen kijken. Normale huisvesting in wijken gespreid over de gemeente om zo onderdeel van de samenleving te worden is altijd wat de SP-Venlo bepleit heeft. Dit wil zeggen maximaal vier personen in een gezinswoning.

Horeca en evenementen

Dit is het moment om met de horeca en de evenementen in Venlo in overleg te gaan hoe we (met de maatregelen als afstand behouden en maximaal dertig mensen bij elkaar) enige openingen zouden kunnen creëren in het nu geldende crisisbeleid. We moeten ons hierbij realiseren dat horeca waarschijnlijk een behoorlijke besmettingsbron kan zijn. Harde afspraken en stevige handhaving hierop is dan ook noodzakelijk.

Dit zal overigens betekenen dat kleinschalige horeca als eerste weer open kan. Hierbij is wenselijk dat goed gekeken wordt naar zalencentra waardoor ook bedrijven als trainingsbureaus weer op kleinschalige manieren hun werk kunnen doen.

Voor theaters, grote evenementen en bioscopen zal opening waarschijnlijk later in de tijdslijn liggen. Of pas kunnen als het maximum van dertig mensen wordt losgelaten dan wel theater-, concert- en bioscoopzalen anders ingericht worden.

Aanbevelingen beheers fase

- bekijk welke dossiers wel en niet in de raad behandeld gaan worden in deze periode. Voeg hierbij de mogelijkheid om wel in de raadszaal te vergaderen met maximaal 30 aanwezigen en overige raadsleden digitaal aanwezig;
- kijk in overleg met de rijksoverheid hoe mensen die nu in isolement zitten toch kunnen deelnemen aan bijvoorbeeld muziekrepetities of sporten waarbij geen fysiek contact noodzakelijk is, in het verlengde hiervan is vanzelfsprekend repeteren van muziekgezelschappen tot maximaal dertig mensen en met inachtneming van de regels rondom onderlinge afstand een mogelijkheid;
- geef mantelzorgers of thuiszorgverleners voldoende beschermingsmiddelen om mensen in isolement te bezoeken;
- beoordeel met gezondheidspartners als ziekenhuis en revalidatie-instellingen de mogelijkheden voor revalidatie in de omgeving van de patiënten;
- koppel (jeugd)zorgverleners aan onderwijsinstellingen om leerlingen en studenten die mogelijk in de problemen zitten in beeld te krijgen en te ondersteunen;
- zorg voor blijvende aandacht en waardering voor zorgmedewerkers;
- stem dossiers af op de nieuwe situatie, zo lijkt thuiswerken een blijvend resultaat van de huidige situatie. Dit zal moeten worden meegenomen in de visie op wonen;
- probeer zodra het mogelijk is kleinschalig trainen zonder fysiek contact en niet contactsporten toe te staan met in lijn met het beleid van de regering;
- beoordeel nu alvast de waarborgen die noodzakelijk zijn om het Duitse kooptoeisme weer toe te gaan staan in Venlo en overleg hierover met zowel rijk als ondernemers;
- ondersteun ondernemers met complexe vraagstukken met maatwerk. Hierbij moet de werkgelegenheid voor de inwoners van Venlo leidend zijn;

- heroverweeg de rol en huisvesting van arbeidsmigranten in Venlo. Maak beleid waarin de spreiding van arbeidsmigranten over de gemeente in normale woningen met een maximum van vier personen per woning het uitgangspunt is;
- blijf in overleg met de horeca over hoe met de afstandsmaatregelen en maximaal aanwezige personen de horeca wellicht toch open kan. Hou hierbij rekening met de functie van zalencentra en horeca als netwerkcentrum en opleidingsrol in de economie;

Nazorg en nafase (..... t/m)

Deze fase is enorm lastig te beoordelen in mate van tijdvak en of aanbevelingen die gemaakt kunnen worden. Er zijn een paar aandachtspunten die de SP nu onder de aandacht wil brengen.

Na de pandemie zal het algemene gevoel zijn dat we het allemaal hebben meegemaakt als een bizarre en mogelijk bijzondere periode. Er zijn echter verschillende groepen te onderscheiden. Zo zijn er mensen die hebben het meegemaakt en hun bijdrage was het thuisblijven om verspreiding te voorkomen. Anderen hebben de ziekte doorgemaakt maar relatief weinig klachten gehad. Weer anderen hebben in het ziekenhuis gelegen en mogelijk op de IC. Een andere groep heeft mensen om zich heen verloren aan het virus. Weer anderen hebben zich eenzaam en in de steek gelaten gevoeld.

Hoe dan ook dient de gemeente er rekening mee te houden dat al deze emoties van opluchting tot diep verdriet of frustratie een uitweg zoeken. Van eerdere pandemieën is bekend dat direct na die periode een tijd van losbandigheid en afzetten tegen de overheid aan de orde kan zijn. De uitdaging is om deze gevoelens te kanaliseren. Een haast onmogelijke opgave omdat de emoties onder de mensen zeer tegenstrijdig zullen zijn. Waar sommigen behoefte hebben aan herdenken en respect tonen aan weggevallen bekenden en geliefden, daar neigen anderen naar losbandigheid of in bescheidener vorm aan behoefte om te feesten.

Aanbevelingen nazorg en nafase

- probeer nu al na te denken over hoe de zorgmedewerkers, nabestaanden en (voormalig) patiënten een plek te geven in de fase na de pandemie. Wellicht is een gezamenlijk moment van herdenken en dank een optie;
- probeer nu al te anticiperen op de gevolgen die ouderen ondervinden van het sociale isolement en de extra ondersteuning die zij nodig zullen hebben
- probeer de partners in het voorliggend veld nu al na te laten denken hoe de rouwverwerking het beste invulling geven kan worden, families van overledenen hebben vaak geen (goed) afscheid kunnen nemen van hun dierbaren.
- probeer te anticiperen op mogelijk verhogen van capaciteit inzake huiselijk geweld, er is een stijging in het aantal incidenten
- probeer de partners in jeugdzorg nu in de beheers fase al een plan van aanpak te laten maken voor de nazorgfase, vele kinderen en jongeren met jeugdindicaties hebben in de acute- en beheers fase niet of nauwelijks zorg ontvangen. Sommigen zijn helemaal uit beeld. Dit heeft effecten op langere duur.
- probeer hierna een uitlaat te kanaliseren om de vreugde dat de situatie weer bijna normaal is vorm te geven. Wellicht is aanhaken bij een normale festiviteit in de gemeente mogelijk. Betrek hierbij nadrukkelijk de horeca en evenementen binnen de gemeente.

Achtergronden van de auteurs

Angelique Weingarten

Fractievoorzitter SP-Venlo sinds oktober 2018. Werkzaam in het maatschappelijk werk bij Includio Sociale Basis Venlo. Ervaring met o.a. psychosociale hulpverlening, rouwverwerking, huiselijk geweld, trajectbegeleiding Wonen op Proef en huisvesting statushouders.
Lid van Provinciale Staten in Limburg in de periode 2014-2018.

Ton Heerschop

Sinds 2010 lid van de Venlose gemeenteraad, van 2013 tot oktober 2018 fractievoorzitter van de SP. Werkt als directeur crisisbeheersing in een adviserende, opleidende en ondersteunende rol bij bedrijven en instellingen in binnen- en buitenland. Hierbij valt te denken aan energiebedrijven, verzekeraars, overheidsinstellingen, zorginstellingen en verdragsorganisaties. Ondersteunde in de acute fase van de coronacrisis een groot ziekenhuis in het midden van het land. Heeft qua crisisbeheersing ervaring als militair met de hoogwaterperiode van 1995 en middels een uitzending naar voormalig Joegoslavië. Was in 2017 kandidaat-Kamerlid voor de SP als nummer 19 op de kieslijst.

Bijlage:

Artikel 44 vragen SP Venlo

Aan: College van B&W gemeente Venlo (*via griffie*)
Betreft: Schriftelijke vragen conform artikel 44 RvO
Onderwerp: Analyse en doorkijk pandemie
Datum: 16 april 2020

Geacht college,

Zoals iedereen in Nederland maakt ook de SP zich zorgen om de uitbraak van Coronavirus. Een wereldwijde pandemie die geen van ons in omvang en ernst eerder heeft gezien. In de zorg worden op de werkvloeren momenteel ongekende prestaties geleverd. De harde werkers daar verdienen ons aller respect. Daarnaast is het verdrietig om te zien dat juist onze regio hard is getroffen. Veel families en vrienden missen dierbaren die nu in isolatie verpleegd worden of die de strijd tegen Corona moesten opgeven.

Het is echter ook aan de politiek om antwoorden te vinden op de realiteit die nu is ontstaan. Dit zowel als het gaat om de analyse van de eerste fase van deze pandemie. Alsmede voor datgene wat ons nu te doen staat om datgene te doen waar de samenleving om vraagt. Dit geldt zowel op landelijk als lokaal niveau.

Om die reden heeft de SP Venlo een rapportage gemaakt. Hierin is zowel een analyse van de eerste fase gemaakt als mede een doorkijk voor wat ons nu en in de nabije toekomst te doen staat. Hierbij nodigen wij andere politieke partijen en het maatschappelijk veld van harte uit om zich in dat debat te mengen.

Ten aanzien van onze analyse en doorkijk heeft de SP Venlo de onderstaande vragen aan het college:

1. Bent u bereid, waar mogelijk, de aanbevelingen uit dit rapport van de SP Venlo over te nemen? Zo nee, waarom niet? Graag een onderbouwing van uw antwoord.
2. Deelt u de mening van de SP Venlo dat het noodzakelijk is nu prioriteit te geven aan de aanpak van de pandemie en daarmee andere dossiers tijdelijk in de ijskast te zetten? Zo nee, waarom niet? Zo ja, komt het college met een voorstel hiervoor? Graag een onderbouwing van uw antwoord.
3. De SP Venlo is voorstander van een raadsenquête zodra de pandemie onder controle is. Hiermee wordt voorkomen dat er op de korte termijn gereageerd wordt. Daarnaast kan dan door de gehele raad een beoordeling worden gedaan van de maatregelen die het college in deze moeilijke tijd heeft moeten nemen. Deelt het college de mening van de SP Venlo dat, hoewel dit een instrument van de raad is, een dergelijke aanpak verstandig zou zijn? Graag een onderbouwing van uw antwoord

Uitkijkend naar uw beantwoording binnen de gestelde termijn, met vriendelijke groet,

Angelique Weingarten

Ton Heerschop